

Peter Olsen
Medlem af Inatsisartut

Svar på § 37-spørgsmål nr. 074_2024 om tjenestemænd

Brevdato: 31-05-2024
Sagsnr.: 2024-8849

Hermed fremsendes svar på ovenstående § 37 spørgsmål.

P. O. Box 1037
3900 Nuuk

1. Tjenestemandspensionen i Danmark steg 9 gange i perioden fra 2019 til 1. oktober 2023. Her i landet har tjenestemandspensionen været den samme siden 2019. Kan Naalakkersuisut forklare grundene til disse?

Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Tjenestemandspension her i landet følger af § 55 i Landstingslov nr. 21 af 18. december 2003 om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland. Bestemmelsen lyder således:

*"§ 55. Der tilkommer tjenestemænd pension efter de for statens tjenestemænd i Grønland til enhver tid gældende regler.
Stk. 2. Landsstyret kan med staten indgå aftale, hvorefter staten beregner og udbetaler pension til tjenestemænd ansat i henhold til nærværende landstingslov og Landstingslov om tjenestemænd ansat ved Landstingets institutioner."*

I henhold til § 3, stk. 1, og § 5 i lovbekendtgørelse af 18. maj 2017 af lov om pension til statens tjenestemænd mv. i Grønland beregnes pensionen således:

*" § 3. En tjenestemand's pensionsalder er det antal år, i hvilket tjenestemanden har:
1) været statstjenestemand i Grønland eller
2) været berettiget til rådighedsløn efter § 32 i lov om statens tjenestemænd i Grønland eller
3) været tjenestemand under Grønlands hjemmestyre, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen, eller
4) været tjenestemand under en kommune i Grønland, såfremt staten efter § 24 a beregner og udbetaler pensionen."*

"§ 5. Egenpension udgør for hvert års pensionsalder et basisbeløb på 66 kr. samt et beløb, der andrager følgende procentdele af den pensionsgivende lønningsindtægt: Af beløb indtil 24.000 kr. 1,5 pct. og af beløb fra 24.001 kr. 1,2 pct. Pensionen kan ikke overstige den til en pensionsalder på 37 år svarende pension."

En tjenestemandspension er dermed individuel fra tjenestemand til tjenestemand. Det er den optjente pensionsalder og det løntrin/skalatrin (Den pensionsgivende lønningsindtægt), man befinder sig på, når man går på pension, som bestemmer

pensionens størrelse. Det betyder konkret, at pensionen for tjenestemænd følger udviklingen i tjenestemandslønningerne.

Tjenestemandslønningerne er imidlertid forskellige i Grønland og Danmark, og derfor modtager pensionerede tjenestemænd i Danmark ikke samme pension som pensionerede tjenestemænd i Grønland. Ligeledes udvikler tjenestemandspensioner i Grønland og Danmark sig forskelligt (Se herom nærmere i spørgsmål 5 nedenfor).

Når en tjenestemand pensioneres og har bopæl i Grønland, sørger Økonomi- og Personalestyrelsen (ASA) for udbetalingen af tjenestemandspensionen på vegne af den danske myndighed "Udbetaling Danmark". Reguleringen af tjenestemandspensionen i Grønland kan imidlertid først finde sted, efter aftaleforhandlingerne for tjenestemænd ansat i Grønland af Staten, Selvstyret og kommunerne alle er færdige. Trækker en forhandling ud, så trækker reguleringen ud. Således har forhandlingerne for tjenestemænd ansat af Staten i Grønland trukket ud. Det gælder f.eks. for personale i kriminalforsorgen og politiet. Det er vigtigt at være opmærksom på, at disse forhandlinger ikke gennemføres af Grønlands Selvstyre, men af Finansministeriet i Danmark. Så snart Økonomi- og Personalestyrelsen modtager satserne for reguleringen af tjenestemandspensionerne reguleres tjenestemandspensionerne både bagud og fremadrettet for den forhandlede periode.

Forhandlingerne på tjenestemandsområdet er siden seneste regulering forhandlet løbende færdige for de tjenestemænd, der er ansat i Selvstyret og kommunerne. Det er således alene de danske forhandlinger, der afventer den endelige afslutning. Herefter afventer Økonomi- og Personalestyrelsen beregningerne på de nye satser for tjenestemandspensionen.

Naalakkersuisut kan som udgangspunkt ikke blande sig politisk i forhandlinger af løn- og ansættelsesvilkår, da dette ligger hos arbejdsmarkedets parter. Dog udtrykte Naalakkersuisoq for Justitsområdet i 2021 sin opbakning til daværende Justitsminister Niels Hækkerups udtalelser om, at en permanentliggørelse / forlængelse af en tidligere indgået midlertidig aftale om ligeløn for kriminalforsorgens anstaltsbetjente var passende. Denne holdning blev genbekræftet af Naalakkersuisut i 2022. Se mere herom: <https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/GRU/bilag/23/2669620.pdf>

Specifikt i forhold til den del af spørgsmålet, der vedrører antallet af reguleringer af tjenestemandspensionen i Danmark, henvises til besvarelsen af Folketingets Grønlandsudvalgs spørgsmål nr. 24 (Alm. del) af 7. februar 2023. Det findes på følgende link:

<https://www.ft.dk/samling/20222/almdel/gru/spm/24/svar/1936386/2671834/index.htm>

Den danske finansminister oplyser i svaret bl.a. følgende:

"De danske pensionssatser bliver reguleret på de tidspunkter, hvor det i overenskomstforliget er aftalt at udmønte generelle reguleringer af tjenestemandslønninger. I senest overenskomstforlig fra 2021 er der aftalt generelle lønreguleringer seks gange i den 3-årige overenskomstperiode."

Der henvises herudover til svar på § 37 spørgsmål nr. 108-2023.

Det omtalte § 37-svar er vedlagt nærværende besvarelse som bilag.

2. Tjenestemandspensionen for herboende tjenestemænd er betydeligt lavere end tjenestemænd der bor i Danmark. Kan Naalakkersuisut forklare grunden?

Jeg skal henvise til tidligere besvarelser af samme spørgsmål § 37 nr. 108-2023. Det omtalte § 37-svar er vedlagt nærværende besvarelse som bilag.

Der henvises herudover til besvarelsen af spørgsmål 1 og 5.

3. Har Naalakkersuisut initiativer der sigter på, at tjenestemandspensionen for herboende tjenestemænd bliver den samme som tjenestemænd der bor i Danmark?

A. Hvis nej, hvad er grunden til det?

Jeg skal henvise til tidligere besvarelse af samme spørgsmål i § 37 nr. 108-2023, samt til besvarelsen af nærværende spørgsmål 5.

Det omtalte § 37-svar er vedlagt nærværende besvarelse som bilag.

4. Hvor meget vil det koste at hæve tjenestemandspensionen for herboende så den kommer på niveau med tjenestemænd der bor i Danmark?

A. Hvem vil afholde udgiften?

Ved en stigning af tjenestemandslønnen, der ligger bag tjenestemandspensionen, vil udgiften for lønstigningen ligge hos arbejdsgiveren – dvs. kommunerne og Selvstyret¹. En stigning i tjenestemandspensionen udbetales af Økonomi- og Personalestyrelsen på vegne af Udbetaling Danmark. Den højere pension vil dog være finansieret af arbejdsgiverindbetalingerne, dvs. kommunerne og Selvstyret. Dermed vil den samlede omkostning være skattefinansieret og ligge i Landskassen og hos kommunerne.

For fuldt ud at kunne sidestille tjenestemænd bosat i Danmark og tjenestemænd bosat i Grønland, skal der først udarbejdes en beregning/analyse på samtlige skalatrin, for samtlige klassificeringer og for samtlige ancienniteter. Det betyder f.eks., at der på lærerområdet vil skulle laves en beregning for hvert eksisterende skalatrin og for hver eneste mulige anciennitet. Det regnestykke vil derefter skulle gentages for samtlige typer tjenestemænd, såsom pædagoger, lærere, jurister, kontorfuldmægtige, præster osv.

Der foreligger ikke en sådan større analyse/beregning, derfor kan Naalakkersuisut ikke oplyse, hvad en sådan udligning vil koste. Der vil dog være tale om et endog *meget* betydeligt og omfattende arbejde, som falder uden for Naalakkersuisuts ressourcer og herunder rammerne for et § 37 spørgsmål at udarbejde.

Herudover henvises til besvarelse af spørgsmål 2 i § 37 spørgsmål nr. 108_2023, hvoraf følgende fremgår:

"Såfremt en udligning af tjenestemandspensionerne imellem Grønland og Danmark skal finde sted, vil det kræve at lønnen på de enkelte skalatrin udlignes. Det vil i praksis betyde, at lønnen for tjenestemænd i Grønland

¹ Der er i besvarelsen ikke taget højde for tjenestemænd i Grønland ansat af Staten.

skal hæves til det eksisterende niveau i Danmark, samt at tjenestemandslønnen i Grønland efterfølgende skal hæves hver gang den hæves i Danmark. Det vil i praksis betyde, at en del af forhandlingsretten fra parterne på vores eget arbejdsmarked forsvinder og man fra Selvstyrets side derefter vil følge en pris- og lønudvikling i et andet land end Grønland. Derudover hænger forbedringer i tjenestemandslønninger tæt sammen med lønnen til de overenskomstsatte, hvorfor det må forventes at det samlede lønniveau for offentligt ansatte her i landet vil blive presset op. Et sådan pres vil også kunne sætte lønningerne på det private arbejdsmarked under et vist pres. Samlet set vil sådanne lønstigninger baseret på forhold, der fastsættes uden for Grønland, kunne have negative konsekvenser for den samlede samfundsøkonomi.

Det skal samtidig påpeges, at tjenestemandslønningerne fastsættes på baggrund af forhandlinger mellem to ligeværdige parter. Det må således forventes at få negative konsekvenser for det samlede overenskomsts system, hvis Naalakkersuisut igangsætter et ensidigt indgreb i tjenestemandslønningerne.”

5. Hvis den førnævnte forskelsbehandling har udgangspunkt i lov eller bekendtgørelse, kan Naalakkersuisut redegøre for hvilken lov eller bekendtgørelse der skal ændres?

Der henvises indledningsvis til § 31 i Bekendtgørelse af 18. maj 2017 af lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland. Bestemmelsen lyder således:

”§ 31. Tager en tjenestemand bopæl uden for Grønland efter at være afskediget med pension efter kap. 1, er han berettiget til at få udbetalt den pension, han ville have opnået fra en tilsvarende stilling her i landet [Danmark] efter reglerne i lov om tjenestemandspension. Det samme gælder hans efterlevende ægtefælle og børn. Ved pensionsberegningen lægges den efter denne lov erhvervede pensionsalder til grund.”

Bestemmelsen fastslår, at den udbetalte tjenestemandspension for pensionerede tjenestemænd, der flytter fra Grønland til Danmark, skal udbetales efter danske satser. Bestemmelsen afspejler således det forhold, at der forventeligt kan være forskel på tjenestemandspensionen mellem Grønland og Danmark.

Bag ved den måde tjenestemandsområdet historisk har udviklet sig ligger herudover en række historiske og gældende love. Som det fremgår af svarene til ovenstående spørgsmål 1-4, er pensionen baseret på de aktuelle lønforhold, hvorfor det dermed også er et aftalespørgsmål mellem arbejdsmarkedets parter. Det synes således ikke at være muligt eller hensigtsmæssigt alene at ændre på en lovgivning for at imødekomme et krav om at ensarte tjenestemandspension mellem Grønland og Danmark.

Som oplyst i § 37 besvarelse nr. 108-2023 er en anden mulighed, at der inden for det offentlige økonomiske råderum ses på de omkringliggende forhold for vores pensionister i landet, herunder alderspension, boligsikring, skatteforhold m.v.

6. Har Naalakkersuisut andre oplysninger der vedrører sagen?

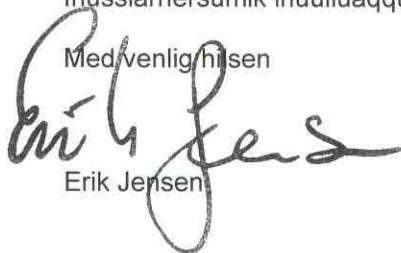
Jeg har stor forståelse for et ønske om afdækning af tjenestemandsområdet, herunder særligt de historiske årsager til, hvorfor vores tjenestemandspensioner er som de er i dag.

Jeg kan oplyse, at Departementet for Finanser og Skatter netop nu er ved at afsøge mulighederne for at få udarbejdet en redegørelse for netop disse historiske årsager for indretningen af vores tjenestemandssystem. Systemet er ikke kun et udtryk for de politiske valg vi har taget i Grønland, men afspejler også rettigheder som vores tjenestemænd har bragt med sig fra dengang, det alene var den danske stat, der ansatte tjenestemænd i Grønland.

Det formodes, at der i givet fald vil blive tale om en udredning, der både skal se på dansk og grønlandsk lovgivning foruden administrationspraksis på tjenestemandsområdet. Disse både i et historisk og nuværende perspektiv. En sådan undersøgelse forventes derfor at ville nødvendiggøre ekstern bistand. Mulighederne herfor er derfor ved at blive undersøgt.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Erik Jensen', written in a cursive style.

Erik Jensen